

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

II СЕСІЯ IX СКЛИКАННЯ

РІШЕННЯ

10.11.2022 № 5581/5622

Про Концепцію інтегрованого розвитку
Подільського району м. Києва

Відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про столицю України – місто-герой Київ», «Про регулювання містобудівної діяльності», з метою забезпечення інтегрованого розвитку Подільського району міста Києва Київська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Схвалити Концепцію інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва, що додається.

2. Взяти до відома, що положення Концепції інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва, затверджені пунктом 1 цього рішення:

2.1. Мають рекомендаційний характер та не є комплексним планом просторового розвитку території у розумінні статті 16¹ Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

2.2. Не зумовлюють перегляд затвердженої містобудівної документації та проектних рішень у межах Подільського району м. Києва.

2.3. Підлягають доопрацюванню в частині питань безпеки, територіальної оборони та цивільного захисту населення з урахуванням умов воєнного стану в Україні.

2.4. Можуть підлягати перегляду після завершення або скасування воєнного стану в Україні.

3. Виконавчому органу Київської міської ради (Київській міській державній адміністрації), Подільській районній в місті Києві державній адміністрації:

3.1. Взяти до уваги рішення Концепції інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва, схваленої пунктом 1 цього рішення.

3.2. Доопрацювати та внести на розгляд Київської міської ради зміни до Концепції інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва, схваленої

пунктом 1 цього рішення, в частині питань безпеки, територіальної оборони та цивільного захисту населення з урахуванням умов воєнного стану в Україні.

4. Оприлюднити це рішення відповідно до чинного законодавства України.

5. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію Київської міської ради з питань архітектури, містобудування та земельних відносин.

Київський міський голова

Віталій КЛИЧКО

СХВАЛЕНО
СЕКРЕТАРІАТ

рішення Київської міської ради

10.11.2022 № 5584/5622

УКРАЇНА

КОНЦЕПЦІЯ інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва

ЗМІСТ

0.0		Передмова	5
0.1		Що таке концепція інтегрованого міського розвитку?	7
0.2		Візія Подільського району - 2030	8
		Частина I. Вступ	9
1.1		Подільський район у контексті міста Києва	10
1.2		Правове становище	13
	1.2.1	Законодавчі регуляції у містоплануванні - поточний стан та пропозиції для змін	13
	1.2.2	Адміністративна структура - поточний стан та пропозиції для змін	15
	1.2.2.1	Реструктуризація адміністрації району	15
	1.2.2.2	Система залучення	17
	1.2.2.3	Доступність та розуміння для кожного	20
1.3		Залучення громадськості	22
	1.3.1	Існуюча практика залучення громадськості	22
	1.3.2	Перше коло обговорень (SWOT)	25
	1.3.3	Друге коло обговорень (Бачення - Цілі)	26
	1.3.4	Презентація експертного аналізу	27
	1.3.5	Третє коло обговорень (проект Концепції)	28
	1.3.6	Презентація Концепції інтегрованого міського розвитку Подільського району міста Києва	30
	1.3.7	Воркшопи із зацікавленими сторонами	31
	1.3.8	Майбутня концепція громадського залучення	32
1.4		Ключові цілі	34
		Частина II. Стратегії, які формують Концепцію	39
2.1		Концепція інтегрованого розвитку	40
	2.1.1	Планувальні принципи	40
	2.1.2	Розмежування урбанізованої території та цінного ландшафту	43
	2.1.3	Важливість вуличної мережі та її розвиток	44
	2.1.4	Компоненти та категорії плану користування землі	46
	2.1.5	Диверсифікація мікрорайонів за характерними ознаками (міські тканини)	48
	2.1.6	Типологія та розподіл центрів	49
	2.1.7	Мережа зелених зон і відкритих просторів	51
	2.1.7.1	Базові принципи	51
	2.1.7.2	Аналіз (включно із SWOT)	51
	2.1.7.3	Визначення цілей та стратегій	56
2.2		Концепція житлової політики	58
	2.2.1	Кількісна пропозиція та попит на житло	58

	2.2.2	Загальні житлові стратегії	61
	2.2.3	Розподіл попиту на житло	65
2.3		Концепція загального соціального забезпечення	70
	2.3.1	Соціальна інфраструктура: освіта	70
	2.3.1.1	Базові принципи	70
	2.3.1.2	Аналіз (включно зі SWOT)	70
	2.3.1.3	Під-цілі та сфери дій	74
	2.3.1.4	Стратегії відповідно до сфер дій	75
	2.3.2	Соціальна інфраструктура: культура, туризм, спорт, дозвілля	81
	2.3.2.1	Базові принципи	81
	2.3.2.2	Аналіз (включно зі SWOT)	82
	2.3.2.3	Під-цілі та сфери дій	84
	2.3.2.4	Стратегії відповідно до сфер дій	84
	2.3.3	Соціальна інфраструктура: громадське здоров'я	92
	2.3.3.1	Базові принципи	92
	2.3.3.2	Аналіз (включно зі SWOT)	93
	2.3.3.3	Стратегії відповідно до цілей	97
	2.3.4	Забезпечення технічною інфраструктурою у відповідності до нових житлових територій	98
2.4		Концепція сталої мобільності	101
	2.4.1	Аналіз (включно зі SWOT)	101
	2.4.2	Стратегії відповідно до сфер дій	108
2.5		Соціально-економічний розвиток	124
	2.5.1	Демографічний розвиток та прогноз	124
	2.5.2	Соціальний розвиток	130
	2.5.2.1	Базові принципи	130
	2.5.2.2	Аналіз (включно зі SWOT)	131
	2.5.2.3	Цілі та стратегії	141
	2.5.3	Економічний розвиток та працевлаштування	153
	2.5.3.1	Базові принципи	153
	2.5.3.2	Аналіз (включно зі SWOT)	153
	2.5.3.3	Цілі, під-цілі та стратегії для їх досягнення	156
2.6		Стала стратегія навколишнього середовища	166
	2.6.1	Базові принципи	166
	2.6.2	Аналіз (включно зі SWOT)	167
	2.6.3	Стратегії відповідно до сфер дій	175
2.7		Розвиток історико-культурної спадщини	177
	2.7.1	Базові принципи	177
	2.7.2	Аналіз (включно зі SWOT)	178
	2.7.3	Під-цілі, сфери дій та Стратегії	180
		Частина III. Впровадження	193

3.1	Фінансування	194
3.2	Моніторинг	194
	Частина IV. Кваліфікаційні тренінги	197
4.1	Підсумки проведених тренінгів	198
	Частина V. Альбом мап	199
5.1	Мапи поточного стану	200
5.2	Мапи Концепції	200
	Додатки	212

ПЕРЕДМОВА

Проект «Інтегрований розвиток міст в Україні» сприяв розробці концепцій інтегрованого міського розвитку п'ятьом українським містам та Подільському району міста Києва. Ініціатива відбувається в рамках співпраці з Німеччиною та підтримує Україну в реалізації головної мети реформи уряду. Це – децентралізація, запровадження місцевого самоврядування та надання можливості містам належним чином здійснювати свій мандат на самоврядування.

На відміну від важливості політики регіонального розвитку, над якою роками інтенсивно працювало Міністерство розвитку громад та територій України, національна політика міського розвитку в Україні досі знаходиться на початковій стадії. Наразі це контролюється виключно формальною національною регульованою системою планування, яка вимагає, щоб кожне місто розвивалося за генеральним планом, затвердженим Міністерством розвитку громад та територій України. Сучасні інструменти планування, які охоплюють стратегії структурного, транспортного, економічного, екологічного чи соціального розвитку міст, а також національні програми розвитку міста, ще не були запроваджені.

Перед сучасним та сталим міським розвитком стоять складні виклики та завдання такі як:

- глобалізація ринків та інтернаціоналізація економіки,
- економічні структурні зміни та трансформації,
- зниження народжуваності та старіння суспільства,
- імміграція та інтернаціоналізація,
- змінені соціальні структури («сингуляризація»),
- соціальна поляризація,
- втрата функцій міських просторів,
- обтяження міських структур з браком дизайну в публічному просторі,
- змінена структура попиту та пропозиції в роздрібній торгівлі та інших інфраструктурах,
- попит на основні потреби,
- зміни клімату («захист клімату та його адаптація»),
- енергоощадне перепланування міста,
- консолідація бюджетних витрат.

Ці загальносвітові тренди супроводжуються збільшенням критичних настроїв у громадянському суспільстві. Громадяни прагнуть більше брати участь у місцевих політичних рішеннях. В місцях партійної політичної участі та виборів інформаційне суспільство все більше висловлює свою думку щодо нових засобів масової інформації та комунікаційних структур. У такий спосіб різні інтереси швидше пов'язуються та формулюються. З цієї причини надзвичайно важливо, щоб органи місцевого самоврядування серйозно сприймали конфлікти інтересів,

робили процеси прийняття рішень прозорими та обґрунтовували рішення зрозумілим чином.

Досі актуальним залишається завдання адаптувати міста та громади з їхніми околицями до всіх теперішніх викликів. Зокрема, місця з очевидним дефіцитом вимагають комплексних заходів. Окрім цього, також у кварталах із історичною спадщиною важливо підтримувати характерний вигляд міста чи міський пейзаж. Концепція пропонує відпрацьований та гарно зарекомендований інструмент завдяки своєму інтегрованому підходу для розв'язання цих проблем за допомогою дій, скоординованих між державними та приватними суб'єктами¹.

Ця концепція документує результати, отримані за консультаціями з відповідними спеціалізованими управліннями, мешканцями, власниками, представниками місцевих ініціатив та іншими зацікавленими сторонами. Вона служить основою для майбутніх рішень щодо планування.

¹ відповідно до „Концепції інтегрованого містобудування у сприянні міського розвитку“ Методичні рекомендації для муніципалітетів. Видавець: Федеральне міністерство охорони навколишнього природного середовища, охорони природи, будівництва та ядерної безпеки (BMUB) 2015

0.1 ЩО ТАКЕ КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО МІСЬКОГО РОЗВИТКУ?

Термін «інтегрований міський розвиток» означає необхідність проектувати планувальні процеси не секторально, а цілісно. У міському розвитку це означає перегляд та врахування структури розселення, рух транспорту, довколишні та соціальні проблеми в контексті. Метою є забезпечення сталого розвитку міських районів у міру зміни загальних умов та вимог міста.

Інтегроване міське планування вже є доброю практикою у багатьох європейських містах. Перш за все, концепції інтегрованого міського розвитку виявилися придатним засобом імплементації інтегрованих цілей та заходів завдяки їхній високій територіальній відповідності.

Концепція інтегрованого міського розвитку створює конкретні, довгостроково ефективні та, перш за все, локально узгоджені рішення для великої кількості викликів та завдань таких як міське планування, функціональний або соціально-просторовий дефіцит та вимоги адаптації. Концепція ідентифікує ці проблемні області певного підпростору та обробляє їх орієнтованим на результат способом. При цьому вона враховує регіональні та загальні міські умови.

Концепція інтегрованого міського розвитку:

- посиляється на конкретну територію та координує місцеве просторове планування із вищими просторовими рівнями (місто, район),
- обґрунтовує вимоги до адаптації та описує цілі та сфери дії,
- дотримується цілісного комплексного підходу до планування з урахуванням соціальних, міських, культурних, економічних та екологічних сфер діяльності,
- розробляє заходи, орієнтовані на рішення,
- встановлює часові та змістовні пріоритети,
- є міждисциплінарним спільним завданням зовнішніх і внутрішніх суб'єктів,
- розробляється за участю громадськості,
- сприяє об'єднанню державних та приватних фондів, скеровує їх на конкретні та взаємоузгоджені заходи, стимулює розвиток міста та ініціює мережі суб'єктів,
- призначена для постійного перегляду та оновлення,
- виступає як довгостроковий орієнтир,
- адаптується до нових викликів,
- є актуальною та корисною, доки проблеми та цілі розвитку зберігаються².

² відповідно до „Концепції інтегрованого містобудування у сприянні міського розвитку“ Методичні рекомендації для муніципалітетів. Видавець: Федеральне міністерство охорони навколишнього природного середовища, охорони природи, будівництва та ядерної безпеки (BMUB) 2015

0.2 ВІЗІЯ ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ - 2030

Подільський район міста Києва – толерантний та соціально змішаний міський район з хорошою якістю життя, серйозним почуттям збереження та захисту культурної спадщини, сталості навколишнього середовища.

Район має сильну економіку завдяки збалансованій структурі змішаного використання галузей індустрії, які створені давно, та нової креативної стартап арени. Як творчий центр мистецтва та культури, а також як точка тяжіння для туризму, який пропонує мережі та простір для розвитку, він надихає творчих людей з усієї України.

Завдяки успішному поєднанню культурної спадщини, усвідомленої архітектури, добре спланованих громадських просторів та інноваційних практик у сфері містопланування, він зберігає баланс між традиціями та сучасністю. Різні мікрорайони пропонують різноманітні та доступні апартаменти. Люди в усіх соціальних ситуаціях живуть поруч, мають однакові громадянські права, отримують необхідну підтримку і можуть задовольнити свої основні потреби.

Усі частини району є легкодоступними і не існує перешкод в мобільності для людей з обмеженими можливостями, велосипедистів та пішоходів. Завдяки інтелектуальній транспортній мережі, люди можуть дістатися до потрібних місць призначень безпечно і швидко.

Район є зразком для наслідування в належній системі управління через тісну та багатогранну співпрацю між громадянським суспільством, політиками, адміністрацією, галузями економіки та культури.

ЧАСТИНА I ВСТУП

1.1 ПОДІЛЬСЬКИЙ РАЙОН У КОНТЕКСТІ МІСТА КИЄВА

Подільський район це один з десяти адміністративних районів міста Києва. Він простягається від самісінького центру аж до околиць міста Києва і межує з Оболонським районом міста на півночі, Святошинським та Шевченківським районами міста Києва на півдні та Дніпровським районом на сході. У напрямку до центру він частково межує з Печерським районом міста Києва. Район розташований на правому березі річки Дніпро між берегом річки та ланцюгом пагорбів.

Поділ – це різноманітний район, який складається з мікрорайонів з різною історією, будівлями та їхнім призначенням.

На Подолі є «спальний район» Виноградар, де переважають житлові та великі модерністські архітектурні об'єкти. Він межує з величезними лісами та має не досить добре розвинений зв'язок з іншими частинами району. Схожі ознаки можна побачити більше у частинах Оболоні, ніж на Старому Подолі.

Існує тиск нещодавно запланованих масштабних житлових забудов та низка фрагментарних проектів забудови, які можуть призвести до перевантаження наявної інфраструктури, загрожують нинішнім природним особливостям та відновленню ідентичності природного ландшафту району. Це також може серйозно вплинути на стратегію прогресу концепції інтегрованого міського розвитку, яка спрямована на концентрацію розвитку, створення збалансованих та чітко визначених мікрорайонів. Це зростання спричинить брак робочих місць і належної соціальної інфраструктури у мікрорайоні Виноградар, а також зробить ці нові житлові райони залежними від центру міста Києва, що суперечить цілі зняття тиску на центральну частину міста.

Для того, щоб змінити цю тенденцію, необхідно запропонувати стратегію на загальноміському рівні, яка б встановлювала правила та положення щодо нових забудов як зон змішаного використання із метою забезпечення повного спектру робочих місць, освітніх та соціальних закладів, які розміщуються на відстані, більшій за середню до центру міста Києва.

У центрі Подільського району міста Києва знаходиться мікрорайон **Журенівка**, який просторово поєднується з сусідніми районами, котрі мають схожу морфологічну будову і виокремлюються межами району. Для подальшого загального розвитку міста Києва ці мікрорайони слід розглядати в одному контексті.

Житлова забудова здебільшого з'єднана з Шевченківським районом міста Києва, позаяк індустріальна зона вливається в Оболонський район міста Києва до точки «зіткнення» з відділеною колією міської електрички. Ця колишня індустріальна зона змінює своє використання та зовнішній вигляд: від виробництва до послуг, з великими порожніми та покинутими просторами та будівельними спорудами між ними.

Цій значній зоні між залізничними коліями та ланцюгом подільських пагорбів безперечно потрібні нові стратегії розвитку, які будуть використовувати перевагу близькості до центру та берега річки Дніпро зі старою

гаванню, що мають потенціал привабливого середовища. Крім того, тут знаходяться історичні індустріальні будівлі, які мають бути захищені та інтегровані в новий контекст. Також слід уникати монофункціонального використання для підвищення привабливості та пропозиції нових житлових умов.

Найвідоміша частина району – Старий Поділ, який має величезне історичне значення. Це один із трьох центрів стародавнього Києва, який має найбільшу щільність об'єктів культурної спадщини на території міста Києва. Починаючи від річки Дніпро з його островами та закінчуючи пагорбами Крайки, він має особливу привабливість як для інвесторів та забудовників, так і для туристів та молоді, яка концентрується навколо Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Старий Поділ також служить районним центром Подільського району міста Києва, який простягається навколо Поштової та Контрактової площ, вздовж вулиць Сагайдачного та Верхній / Нижній Вали із традиційним ринком та багатьма магазинами, ресторанами на перших поверхах будинків.

Близькість до природної краси та зелені надає особливої якості Старому Подолу. Однак якість тротуарів, прибережних шляхів та утримання парків і скверів є поганим, а Крайка неохайною та незахищеною. Тим не менш, Старий Поділ є визначною пам'яткою не тільки для туристів-іноземців, але і для киян з інших районів.

Старий Поділ є частиною та центром т.зв. ширшого міста, а це може спричинити проблеми в майбутньому.

Поділ продовжить залучати великі іноземні та приватні інвестиції. А це може сприяти перетворенню району на опортуністичну забудову. Така ситуація склалася з великою кількістю немасштабних забудов. Для збереження ідентичності Подолу важливо запропонувати стратегію, яка готуватиме правильний контекст для таких інвестицій, щоб зменшити негативні зовнішні впливи, трафік на маршрутах та їх несприятливий вплив на ключові екологічні ресурси Подолу (Крайка, р. Дніпро та острови). Ця загальна стратегія, в якій Генеральний план міста Києва та проект планування його приміської зони на період до 2020 року є основним компонентом, повинна забезпечувати чіткий контекст для майбутніх інвестиційних проектів.

Занедбаність історичної спадщини продовжуватиметься і надалі, якщо не буде впроваджено комплексної стратегії, в якій визначалися б чіткі правила, нові пропозиції щодо використання та методологію фінансової підтримки. Значні будівлі, такі як Гостинний двір, є домінантними над ширшою територією, і якщо вони будуть втрачені, це вплине на атмосферу в історичному центрі міста Києва. Кияни цінують свою історичну спадщину, і їм загрожує втрата своєї ідентичності, якщо ці історичні приклади зникнуть.

Моторизований рух збільшуватиметься, розділить квартали і погіршить якість життя через новозбудований міст та потоки, які ведуть рух з лівого берега прямо в старе місто без додаткових можливостей відтоку трафіку (наприклад, запланований тунель, який позначений у проекті Генерального плану міста

Києва та проекту планування його приміської зони, але не має шансів добудуватись). Додатковий моторизований транспорт проїжджає через старі квартали, щоб дістатись саме в переповнені центри, які сьогодні і так викликають затори та хаос. Такі трансрегіональні транспортні сполучення можуть працювати лише в тому випадку, якщо вони плануються вздовж усього маршруту.

Концепція інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва повинна враховувати всі ці особливості та визначати стратегії для майбутнього.

1.2 ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ

1.2.1 ЗАКОНОДАВЧІ РЕГУЛЯЦІЇ В МІСТОПЛАНУВАННІ - ПОТОЧНИЙ СТАН ТА ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ЗМІН

Нормативно-правова основа розвитку територій в місті видається недосконалою з точки зору збереження балансу між інтересами громади, влади і бізнесу, її доступності та зрозумілості.

Містобудівна документація в місті Києві має певні проблеми. Наприклад, чинний Генеральний план міста Києва та проект планування його приміської зони на період до 2020 року (початок 2000-х) років не є актуальним. Проект нового Генерального плану міста Києва та проекту планування його приміської зони розробляється вже майже 15 років, однак і досі не є затвердженим. Це спричиняє складнощі на всіх етапах містобудівного процесу: при землевідведенні, наданні вихідних даних на проектування, проектуванні та будівництві.

Детальні плани територій, які відображають запит девелоперів і розробляються їхнім коштом, часто суперечать рішенням Генерального плану міста Києва та проекту планування його приміської зони на період до 2020 року в частині зміни функціонального призначення територій – промислові зони перетворюються у житлові. Детальні плани територій сьогодні стають основою для містобудівної діяльності в місті Києві.

Плани зонування центральної частини міста Києва, які визначають основні параметри умов і обмежень при забудові, були представлені для громадськості в 2016 році (в тому числі і на території Подільського району м. Києва), але й досі залишаються проектними, адже базуються на рішеннях проекту Генерального плану міста Києва та проекту планування його приміської зони, отже, затвердити їх можна виключно після прийняття нового Генерального плану міста Києва та проекту планування його приміської зони.

Все це призводить до протестних настроїв мешканців та конфліктних ситуацій, які спричиняють загальне зменшення довіри в суспільстві.

Складна нормативно-правова база містить велику кількість суперечностей, часто змінюється і відрізняється високим рівнем ліберальності по відношенню до розвитку підприємництва, не враховуючи право громади впливати на рішення.

Стратегічні документи – Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року, міські галузеві концепції не враховуються ані в містобудівній документації, ані в Програмі економічного і соціального розвитку м. Києва.

Також необхідно відзначити складність розуміння містобудівної документації для пересічного мешканця. Генеральні плани, плани зонування та детальні плани територій занадто деталізовані, мають невдалу кольорову легенду і велику кількість незрозумілої термінології. Та й громадські слухання зазвичай проводяться формально, коли мешканці часто просто не знають про такі події. Рішення Генерального плану міста Києва та проекту планування його приміської зони до 2020 року щодо висотного житлового будівництва та

розподіл фінансування у районі стали несподіванкою для киян. Мешканців Подільського району міста Києва непокоять можливі наслідки таких міських політик.

Однак вивчення матеріалів Генерального плану міста Києва та проекту планування його приміської зони до 2020 року, зонінгу, детальних планів територій, інформації щодо розподілу фінансування у їх поточному вигляді на цей момент є непосильною задачею для пересічної людини.

Пропозиції:

1. Необхідно провести перегляд Державних будівельних норм про склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні з метою зменшення деталізації містобудівної документації, введення поняття «щільність забудови» на заміну «щільність населення», розробка ясної та зрозумілої легенди для креслень, яка змогла би пересічному громадянину легко зрозуміти що саме пропонується змінити на території.

2. Детальні плани територій мають конкретизувати чинний генеральний план розвитку міста, принципово не змінюючи функцію. Для цього необхідно внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

3. Містобудівною документацією необхідно передбачати багатофункціональні утворення, надаючи перевагу змішаним функціям на противагу одній функції на території міста.

4. При формуванні Програми економічного і соціального розвитку м. Києва необхідно виходити із положень містобудівної документації, яка, в свою чергу, має базуватися на стратегічних документах в місті. Необхідно забезпечити послідовність і сталість прийняття рішень.

5. Необхідно оновити чинний Генеральний план міста Києва та проект планування його приміської зони на період до 2020 року з метою його актуалізації або прийняти проект нового Генерального плану міста Києва та проекту планування його приміської зони після його професійного аудиту та якісного громадського обговорення.

6. План зонування є вкрай важливим документом для планування міста в реаліях сьогоdnішнього містобудівного законодавства. Адже саме цей документ встановлює висотність та щільність забудови на території району. Після оновлення Генерального плану розвитку міста Києва та проекту планування його приміської зони на період до 2020 року або прийняття проекту Генерального плану міста Києва та проекту планування його приміської зони вкрай необхідно прийняти план зонування, якісно обговоривши його із громадою.

7. Для налагодження якісного залучення громадськості пропонується кожні п'ять років інформувати мешканців про основні положення Генерального плану міста Києва та проекту планування його приміської зони (містобудівна політика) із всіма змінами, що відбулися за 5 років.

8. Всю інформацію щодо планування та фінансування у районі необхідно зробити зрозумілою для пересічного подоліянина і таким чином включити запобіжні механізми у суспільстві. Для цього ефективним видається створення низки медійних продуктів, які б розповідали у короткій і зрозумілій формі про

основні містопланувальні політики. Аудит і представлення містобудівної документації має виконуватись незалежною командою аналітиків, копірайтерів, графічних дизайнерів тощо. Результатом їхньої роботи має стати:

- Веб-сторінка для стаціонарних і мобільних користувачів;
- Youtube-канал з відео-контентом;
- Сторінки у соціальних мережах;
- Брошури маленького та середнього формату;
- Стаціонарна виставка у Департаменті містобудування та архітектури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та районної державної в місті Києві адміністрації, районних адміністраціях, офісах районів тощо;
- Відео-контент для телевізійних каналів;
- Контент для друкованих видань та інтернет-видань.

1.2.2 АДМІНІСТРАТИВНА СТРУКТУРА - ПОТОЧНИЙ СТАН ТА ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ЗМІН

1.2.2.1 РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ АДМІНІСТРАЦІЇ РАЙОНУ

Сучасна система адміністрування районом є недосконалою.

Це притаманно не тільки Подільському адміністративному району, а й іншим районам міста Києва і пов'язано із жорсткою централізацією влади на рівні Президента України та виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), починаючи з 2010 року при скасуванні районних в місті Києві рад.

Надання Законом України «Про столицю України – місто-герой Київ» Київській міській державній адміністрації функції виконавчого органу та державної виконавчої влади водночас створює колізію інтересів територіальної громади міста Києва та державної влади. Управління районом у випадку неутворення районної ради здійснюється органом державної влади – районної в місті Києві державної адміністрації, керівник якої, як і голова Київської міської державної адміністрації, призначається Президентом України.

Районні в місті Києві ради не утворені. Київська міська рада у 2019 році вже двічі не проголосувала за звернення до Центральної виборчої комісії щодо призначення дати виборів до районних рад у місті Києві.

Проблеми, які виникають в існуючій системі адміністрування районом:

1. Відсутній орган місцевого самоврядування на рівні району, тому місцеві мешканці не можуть брати участь в управлінні районом повноцінно.
2. Централізація влади на міському рівні не приділяє достатньо уваги проблемам району.
3. Затвердження планів зонування, територій, бюджетування програми соціально-економічного розвитку приймаються на рівні міста, а мешканці не можуть впливати на розвиток району.
4. Подвійне підпорядкування районної державної адміністрації Київській міській державній адміністрації та водночас Президенту України ускладнює прийняття рішення.

5. Окремі функції районної в місті Києві державної адміністрації дублюють функції Київської міської державної адміністрації.

6. Окремі комунальні підприємства мають подвійне підпорядкування.

7. Рівень залученості мешканців залишається низьким.

Пропозиції:

Міське самоврядування необхідно повернути на рівень району, що відповідає принципам Європейської хартії місцевого самоврядування, ратифікованою Україною 15 липня 1997 року, а також однієї із ключових реформ Уряду – реформи децентралізації країни.

Система управління районами в місті Києві видається ефективною при наступних умовах:

1. Зменшення територій адміністративних районів у місті Києві і збільшення їхньої кількості з огляду на історично складені особливості розвитку території, містобудівні утворення, природні межі, кількість мешканців та наявності територій для розвитку. До прикладу, на території Подільського району міста Києва доцільно утворення трьох нових адміністративних районів – Поділ, Куренівка та Виноградар з огляду на їхні типологічні відмінності, структуру житлового фонду, особливості міської тканини, кількість мешканців, наявність територій для розвитку.

Це дозволить невеликим громадам трьох новоутворених адміністративних районів брати більш активну участь в управлінні відповідним районом.

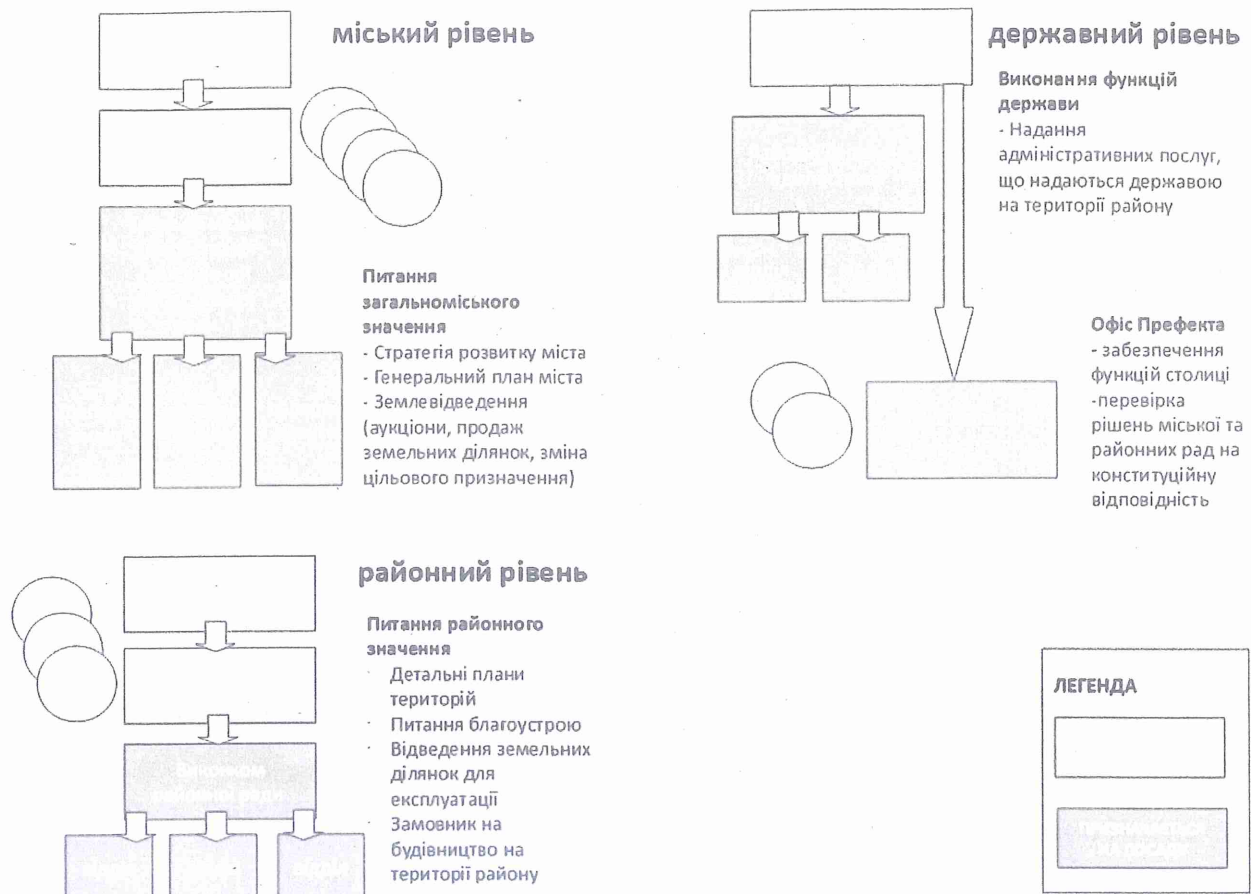
2. Чіткий розподіл на території району повноважень органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

3. Децентралізація на рівні міста Києва. Утворення районних у місті Києві рад, надання їм повноважень щодо територіального розвитку та розпоряджання бюджетом відповідного району.

4. Виведення виконавчої влади на території району з-під вертикалі Президента України, надання повноважень органам місцевого самоврядування.

5. Розвиток органів самоорганізації населення з рівня будинкових комітетів / вуличних комітетів / квартальних комітетів до районних у місті Києві рад.

6. Чітке підпорядкування комунальних підприємств, установ та організацій на рівнях «місто» та «район». Уникнення подвійного підпорядкування комунальних підприємств, установ та організацій.

Для цього є декілька шляхів, пов'язаних із змінами до законодавчих актів або прийняття декількох рішень Київською міською радою:

1. Зміни до Закону України «Про столицю України – місто-герой Київ», а саме скасування правок, прийнятих у 2010 році Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про столицю України – місто-герой Київ» щодо порядку утворення районних рад», прийнятим 7 вересня 2010 року за № 2500-VI (обмовка про «у разі утворення районних рад» та одноосібне призначення голови районної в місті Києві державної адміністрації Президентом України).

2. Прийняття рішення Київською міською радою щодо звернення до Центральної виборчої комісії щодо призначення дати виборів до районних у місті Києві рад.

3. Перегляд повноважень районних в місті Києві рад з метою розширення повноважень в сфері територіального розвитку – внесення змін до рішення Київської міської ради від 23 липня 2015 року № 787/1651 «Про управління районами в місті Києві».

4. Перегляд кількості районів у місті Києві у бік збільшення їх кількості та зменшення розмірів територій – внесення змін до рішення Київської міської ради від 23 липня 2015 року № 787/1651 «Про управління районами у місті Києві».

1.2.2.2 СИСТЕМА ЗАЛУЧЕННЯ

Залучення громадськості до прийняття рішень у місті Києві не є досконалим. За українським законодавством громадським слуханням підлягають лише проекти містобудівної документації (генеральні плани розвитку міст, плани зонування та детальні плани територій).

Однак і ці документи обговорюються із занадто формальними процедурами, що не забезпечують реальної участі громади (оголошення на сайті органу містобудування та архітектури, виставка в районній або міській адміністрації, журнал зауважень та пропозицій та листування). Живих зустрічей та обговорень не передбачено (Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» та постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 року № 555 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні»).

З іншого боку в місті Києві діють інші способи залучення громадськості до прийняття рішень: місцеві ініціативи, електронні петиції, громадський бюджет (бюджет участі), громадські ради при органах влади, архітектурні конкурси.

Місцеві референдуми не проводяться з огляду на відсутність відповідного регулювання на рівні закону України. Загальні збори проводяться окремими громадськими об'єднаннями. Загальні міські збори проводилися один раз у 2014 році, під час ескалації конфлікту на Майдані Незалежності.

Пропозиції:

1. Участь містян у процесі створення містобудівної документації (за результатами проектного семінару «Право на місто»):

1.1. Громадяни, на яких потенційно впливає планувальна документація, мають право брати участь у процесі прийняття рішень.

1.2. Міський (районний) адміністративний апарати є відповідальними за організацію і реалізацію процесу участі громадян у прийнятті рішень. Результати загальних напрацювань мають бути враховані у процесі створення та ухвалення містобудівної документації. Інвестор бере участь у процесі на загальних підставах, навіть якщо він фінансує та організовує розроблення містобудівної документації.

1.3. Для організації процесу участі громади у прийнятті рішень потрібен незалежний професійний модератор.

1.4. Кожен містянин має право на вчасне отримання чіткої та зрозумілої інформації щодо відповідних проектів та планів у місті Києві.

1.5. Рішення органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, інформація про діяльність органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, будь-які зміни міського простору має оприлюднюватись і роз'яснюватись у доступній формі. Прозорість прийняття рішень у містобудуванні є запорукою боротьби з корупцією.

1.6. Громада має право надавати свої коментарі, пропозиції та зауваження на всіх стадіях планування.

1.7. Зауваження та пропозиції громадян мають бути враховані, прийняті або відхилені з обов'язковою обґрунтованою відповіддю. Зауваження, що не були враховані, мають бути прокоментовані, а відхилення – пояснені у письмовій формі.

1.8. Містобудівна документація, що стосується певного району, території, ділянки, має бути представлена у районі, на території, на ділянці, до

якої стосується. Органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування на території району мають бути відповідальні за організацію, проведення та врахування процесу залучення / участі громади.

1.9. З метою допомоги містянам у отриманні інформації та розумінні процесу створення містобудівної документації центральні та місцеві органи влади мають налагодити та удосконалити міждисциплінарну співпрацю, взаємодію та обмін інформацією між собою.

1.10. Система створення містобудівної документації має бути змінена відповідно до міжнародних стандартів та практик найрозвиненіших країн світу.

1.11. Містобудівна документація має бути відображена у зрозумілій формі, оцифрована та доступна на онлайн-ресурсах.

1.12. Мають бути розроблені та представлені альтернативні варіанти планувального рішення.

1.13. З метою найширшого розповсюдження інформації мають бути обрані найдієвіші канали інформування.

1.14. Кожен орган державної виконавчої влади та орган місцевого самоврядування повинен мати інтернет-ресурс для розміщення інформації про наміри, проект, графіки та проведення робіт.

1.15. У районах мають бути відкриті інформаційні центри – офіси розвитку районів для обміну інформацією про міські, регіональні та локальні проекти.

1.16. Різні дії зі створення містобудівної документації потребують різних форм залучення та участі громади.

1.17. Розроблення нової процедури участі / залучення громади має стати результатом широких громадських дискусій.

2. Участь у громадських ініціативах, локальних проектах та інших неформальних діях з модифікування міського простору та міського життя.

Загальні принципи:

1) Якнайширше та якнайраніше залучення громади до напрацювання завдання на проектування, творення ідей та обговорення проектів.

2) Міський простір є спільним простором мешканців. Навіть 100% фінансування з боку певної особи (осіб) змін цього простору не дає право прийняти рішення без залучення громади та без проведення відкритого публічного обговорення проектів змін цього простору.

3) Втручання в міський простір має бути максимально неконфліктним по відношенню до середовища та його елементів.

Принципи залучення громади до прийняття рішень:

1) Громадські проекти створюються волонтерами, які допомагають міській владі у її завданні створити краще життя в українських містах. Відтак вони повинні бути підтримані міською владою, а не знехтувані та відхилені.

2) Громадські проекти повинні мати такий самий статус, відношення та права, як й проекти від інвесторів.

3) Для низових ініціатив процес не менш важливий за результат, оскільки формує нову практику поведінки, комунікації та співпраці. Включення низових

ініціатив до чіткого процесу комунікації та прийняття рішень – це запорука зростання інституційної довіри та відповідальності у суспільстві.

4) Гідним має бути не тільки результат, але і процес. Жодної задокументованої домовленості та норми законодавства не має бути порушено у процесі прийняття рішень.

Необхідні складові процесу:

1) Механізми підтримки громадських ініціатив з боку органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування для того, аби ініціативні групи та активісти могли отримати всю потрібну інформацію та допомогу щодо погоджень, яких потребують.

2) Інститут незалежних модераторів для налагодження процесу громадських обговорень різних типів та громадських слухань. Модератор є незалежним і не має своєї чіткої позиції щодо предмету обговорення.

3) Ідеалом результатів громадських обговорень та громадських слухань є консенсусне рішення, яке буде сприйматись позитивно усією громадою, а не таке, яке «продавить» більшість на противагу меншості.

4) Громадська ініціатива має право бути залученою до контролю реалізації проекту з важелями впливу.

5) Прийняття рішення щодо підтримки впровадження проекту громадської ініціативи владою має бути максимально прозорим. Органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування мають забезпечити рівні можливості для всіх громадських ініціатив.

6) Рішення щодо впровадження має містити чітку інформацію про те, на балансі якої інституції перебуватимуть здобутки проекту, розраховані експлуатаційні витрати та зазначено джерело фінансування експлуатаційних витрат.

1.2.2.3 ДОСТУПНІСТЬ ТА РОЗУМІННЯ ДЛЯ КОЖНОГО

Інформація про державні та міські публічні послуги має бути доступною та зрозумілою. Саме створення центрів надання адміністративних послуг дасть можливість надавати адміністративні послуги централізовано. Та є певні проблеми:

1. В центрах надання адміністративних послуг надаються адміністративні послуги у розумінні Закону України «Про адміністративні послуги», натомість деякі центральні органи виконавчої влади та структурні підрозділи виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) надають інші послуги, не віднесені законом до адміністративних (різного роду довідки, інформацію тощо), інформацію про які знайти проблематично без попереднього ознайомлення.

2. У Подільському районі міста Києва діє один центр надання адміністративних послуг біля Конtrakтової площі та його філія – на Вітряних Горах. З огляду на велику територію району цього, вочевидь, недостатньо.

Пропозиції:

1. Провести ретельний аудит всіх послуг, що надають центральні органи виконавчої влади та структурні підрозділи виконавчого органу Київської міської

ради (Київської міської державної адміністрації), надати можливість громадянам отримувати їх у центрах надання адміністративних послуг.

2. Відкрити додатково щонайменше два центри надання адміністративних послуг на території Подільського району – на Виноградарі та на Куренівці для збільшення доступності мешканців району отримувати послуги від міста та держави.

1.3 ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ

1.3.1 ІСНУЮЧА ПРАКТИКА ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ

Залучення жителів та комунікація з ними є основними завданнями відділу з питань внутрішньої політики та зв'язків з громадськістю Подільської районної в місті Києві державної адміністрації. Ця команда наповнює офіційний сайт, соціальні мережі, співпрацює із засобами масової інформації, комунікує з жителями та забезпечує доступ до публічної інформації.

Більшість із механізмів залучення координується та здійснюється на міському рівні. Здебільшого Подільська районна в місті Києві державна адміністрація відіграє роль виконавця або посередника: донесення інформації, організація процесу взаємодії, тощо. У районі є позитивні приклади ініціювання процесу обговорення реалізації проектів та створення робочих груп на локальному рівні, однак процес прийняття рішень все ж знаходиться на міському рівні.

На міському рівні існує значна кількість механізмів залучення мешканців до прийняття рішень на всіх етапах та рівнях участі. Є обов'язкові механізми, що здебільшого спрямовані на дотримання прозорості та публічності влади, розробки містобудівної документації та розгляд звернень громадян (в більшості механізми інформування та консультацій). Інші механізми не є обов'язковими та їх застосування лежить на відповідальності конкретних посадовців (в більшості механізми діалогу).

Інформування відбувається на всіх етапах. Використовуються як формальні, так і неформальні канали. Та здебільшого поширення інформації відбувається в онлайн-форматі, а комунікаційна політика формується на рівні виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

За результатами дослідження³ існує низька поінформованість серед мешканців як в основних сферах життя району, так і в розподілі повноважень та роботи конкретних структурних підрозділів Подільської районної в місті Києві державної адміністрації. Високий рівень незнання є і стосовно роботи громадських організацій. Таким чином, існує брак розуміння процесів прийняття рішень, його етапності та можливості залучення і впливу. Найчастіше представникам громадськості стає відомо про реалізацію проекту вже на етапі його погодження, коли вплив на рішення є досить обмеженим.

Це породжує недовіру до процесу прийняття рішення та часті конфлікти між громадськими активістами та представниками органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Для уникнення цієї ситуації жителі мають бути залучені на ранніх стадіях прийняття рішення починаючи від розробки стратегії розвитку, планів соціально-економічного розвитку,

³ <https://cedos.org.ua/uk/articles/podil-potential-do-hromadotvorennia-zvit-za-rezultatamy-sotsiologichnoho-doslidzhennia> Результати дослідження. Поділ: потенціал до громадотворення. Звіт за результатами соціологічного дослідження. Дослідження проведене аналітичним центром CEDOS на замовлення ГО Хмарочос. 2018 року.

формування бюджетних запитів та складання технічних завдань на реалізацію конкретних проектів.

У районі існує позитивний досвід реалізації механізмів консультацій та діалогу. На районному рівні на постійній основі функціонує громадська рада, відбуваються зустрічі із представниками підприємств та бізнесу району, створюються робочі групи щодо реалізації конкретних проектів або вирішення конфліктних ситуацій.

Також існує позитивний досвід залучення жителів до реалізації інфраструктурних проектів на ранніх етапах, зокрема на етапі розробки технічного завдання та проектування. Однак цей процес носить точковий поодиноким характер і найчастіше є реактивним, а не системний характер. Найбільш яскравим прикладом є проект комплексної реконструкції Контрактової площі.

Взаємодія з мешканцями відбувається і через депутатів Київської міської ради. Депутатський корпус Київської міської ради – єдиний представницький орган на рівні міста. Проте, депутати Київської міської ради відповідальні не лише за представництво жителів району, від якого вони обрані, але і за врахування інтересів інших мешканців міста Києва. Тому представництво великого району кількома депутатами Київської міської ради є недостатнім. Більш того, вирішення багатьох питань має відбуватись на районному рівні із врахуванням інтересів жителів конкретної території.

Залучення громадськості в районі відбувається через Громадські ради, проведення конкурсів на отримання фінансування для неурядових організацій соціального спрямування, ОСББ та ОСН, комітети з благоустрою. Майже в кожному мікрорайоні Подільського району активно діють локальні спільноти, що залучаються до процесу прийняття рішень в районі. Всі спільноти мають багаточисельні активні сторінки в соціальних мережах. Це має значний вплив на рівень самоорганізації та участі мешканців району.

Мешканці району мають змогу долучатися до процесів прийняття рішень за допомогою механізмів залучення на етапі формування порядку денного. Це дає можливість залучити ширшу аудиторію, але брати участь безпосередньо в прийнятті рішень жителі району можуть на пізніших етапах. Мешканці можуть впливати на процес прийняття рішень лише за допомогою прописаних процедур. Наприклад, громадські слухання.

Етапи процесу прийняття політичних рішень

Визначення порядку денного		Складання проекту	Прийняття рішення	Здійснення	Моніторинг	Повторне формулювання
Інформування	Публікація інформації на офіційних сайтах. Поширення інформації в ЗМІ. Поширення інформації через сторінки в соціальних мережах району. Мирні зібрання.	Публікація інформації на офіційних сайтах. Поширення інформації в ЗМІ. Поширення інформації через сторінки в соціальних мережах району. Мирні зібрання. Зустрічі із представниками громадських організацій, що надають послуги в сфері соціальної опіки та захисту. Зустрічі із представниками ГР.	Публікація інформації на офіційних сайтах. Поширення інформації в ЗМІ. Поширення інформації через сторінки в соціальних мережах району. Мирні зібрання. Запит на доступ до публічної інформації. Зустрічі із ГР. Зустрічі із представниками бізнесу та підприємств.	Публікація інформації на офіційних сайтах. Поширення інформації в ЗМІ. Поширення інформації через сторінки в соціальних мережах району. Мирні зібрання. Запит на доступ до публічної інформації. Зустрічі із ГР. Зустрічі із представниками бізнесу та підприємств. Зустрічі із представниками авторів електронних петицій та проектів громадського бюджету, що впроваджується.	Публікація інформації на офіційних сайтах. Поширення інформації в ЗМІ. Поширення інформації через сторінки в соціальних мережах району. Мирні зібрання. Запит на доступ до публічної інформації. Зустрічі із ГР. Зустрічі із представниками бізнесу та підприємств.	Публікація інформації на офіційних сайтах. Поширення інформації в ЗМІ. Поширення інформації через сторінки в соціальних мережах району. Мирні зібрання.
Консультації	Звернення громадян. Електронні петиції. Контактний центр 1551. Особистий прийом. Консультації з громадськістю. Круглі столи із залученням різних заінтересованих сторін. Зустрічі із представниками бізнесу та підприємств.	Громадські слухання. Робочі групи. Консультації з громадськістю. Органи самоорганізації населення. Громадські обговорення. Консультації з громадськістю. Громадська рада. Круглі столи із залученням різних заінтересованих сторін.	Громадські слухання.	Консультації з громадськістю. Громадська рада. Робочі групи. Зустрічі із представниками батьківських комітетів для реалізації політик в сфері освіти. Консультації з авторами електронних петицій, що впроваджуються. Консультації з авторами проектів громадського бюджету, що впроваджується.	Звернення громадян. Контактний центр 1551. Електронні петиції. Публічні звітування. Громадська рада. Зустрічі із представниками бізнесу та підприємств.	Консультації з громадськістю. Громадська рада. Зустрічі із представниками бізнесу та підприємств.
Діалог	Збори мешканців за місцем проживання. Громадська рада. Консультації з громадськістю.	Громадська рада. Консультації з громадськістю. Робочі групи.		Консультації з громадськістю.	Громадська рада. Громадська рада. Робочі групи.	Консультації з громадськістю. Громадська рада.
Партнерство	Консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи.	Консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи. Громадський бюджет.	Консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи. Громадський бюджет.	Конкури для громадських організацій. Громадський контролю у сфері благоустрою. Органи самоорганізації населення.	Громадська експертиза. Органи самоорганізації населення. Консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи.	Консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи.

Таблиця: Етапи процесу прийняття політичних рішень

1.3.2 ПЕРШЕ КОЛО ОБГОВОРЕНЬ (SWOT)

Метою перших громадських обговорень був збір потреб мешканців, проблем району, його сильних сторін, викликів та ризиків з точки зору жителів та заінтересованих сторін району, напрацювання ідей для пілотного проекту. Усього відбулось три події, у кожній з частин району – Виноградар⁴, Куренівка⁵, Поділ⁶. Обговорення пройшли 8, 13, 15 листопада 2018 року. Загалом, в обговореннях першої хвили взяла участь 101 особа.

Процес дискусії було організовано у форматі малих груп та online форми. Формат малих робочих груп передбачає, що учасники обговорень сидять за окремими столами у групах по 6-8 осіб, кожна група має свого модератора, який організовує дискусію, слідує за часом та занотовує думки мешканців району. В кінці заходу відбувається коротка

презентація кожної групи.

Під час громадських обговорень у всіх частинах Подільського району м. Києва жителі обговорювали ряд питань:

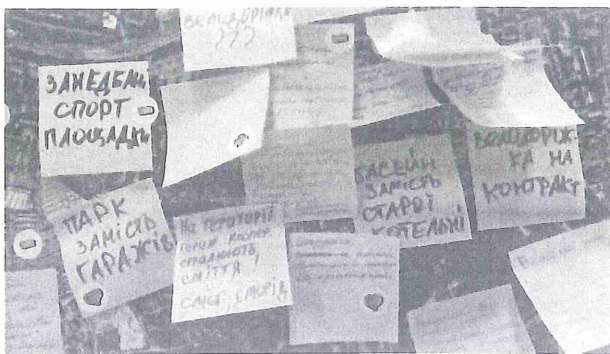
- основні проблеми мікрорайону Подільського району м. Києва, де проживають люди, з якими вони персонально зіштовхувались за останній рік і є найбільш нагальними для вирішення;
- за що мешканці люблять свій район, що тут подобається, що тут є важливого та хорошого саме для них;
- які зміни мають відбутись, можливо реалізуватись проекти, найближчі 5 років, що покращать. Можливо такі ініціативи вже існують, але ще не реалізовані;
- чи є щось, чого вони бояться, що може статись у Подільському району м. Києва та завадити створенню більш комфортного району для їхнього життя тут.

Загалом, мешканці Подільського району м. Києва задоволені доступом до зелених зон та озер, втім наголошують на проблемі відірваності від р. Дніпро та нестачі зелених насаджень на вулицях.

⁴ Виноградар - включно з Вітряними горами, частиною Нивок та іншими прилеглими районами меншого розміру.

⁵ Куренівка - включає Пріорку, Мостицький масив, Замковище, Антифіївку та інші прилеглі райони меншого розміру.

⁶ Поділ - від поштової Площі, до м. Тараса Шевченка та Воздвиженка.

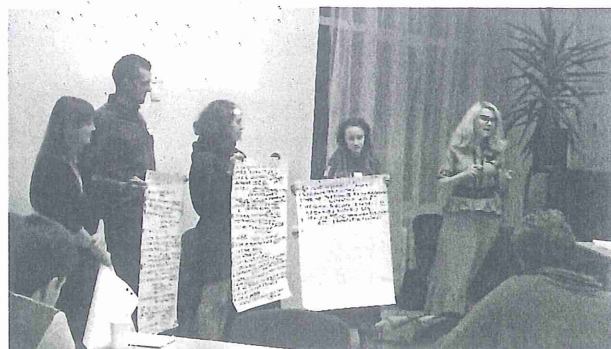
Спільним предметом занепокоєння для людей з усіх частин Подільського району м. Києва є поява новобудов, які спричиняють тиск на соціальну, транспортну інфраструктуру, призводять до скорочення зелених зон та руйнуванню історичних пам'яток.

Мешканці також згадували міські продовольчі ринки як позитивний аспект з точки зору доступу до свіжих продуктів, але за відсутності належного регулювання їх робота призводять до антисанітарії та неохайного вигляду вуличного простору. У різних частинах Подільського району м. Києва мешканці згадували про історію, архітектуру, природний ландшафт, що є важливою складовою для формування ідентичності та відчуття приналежності.

Жителі різних частин Подільського району м. Києва мають певні відмінності.

Зокрема, жителі Виноградаря та Куренівки побоюються пріоритезації історичної частини Подільського району м. Києва та поглиблення депресивного стану інших частин. Особливо це увиразнюється на фоні скарг щодо збільшення кількості закладів з ігровими автоматами та лотереями, пивних магазинів та кіосків, збут наркотиків. Більше ніж інші, мешканці старого Подолу занепокоєні ризиком автомобілізації та транспортного колапсу, що може бути спричинений побудовою нового мосту та інтенсифікацією трафіку через вулиці Верхній та Нижній вал. Поділ також відрізняється значною кількістю активістів та налагодженими практиками добросусідства.

Район потребує комплексних змін у декількох сферах: реорганізація недобудов, приведення до ладу ринків, об'єктів соціальної інфраструктури, історичних місць, ремонт та освітлення тротуарів, створення публічних просторів та закладів дозвілля. У сфері ландшафту актуальними є посилення захисту лісів, створення доступу до річок та збільшення кількості величного озеленення. У зв'язку з появою нових мешканців, район потребує збільшення навчальних закладів та місць для дозвілля дорослих. Крім цього, мешканці потребують системної взаємодії з Подільською районною в місті Києві державною адміністрацією та ефективною комунікації потреб через службу 1551.

1.3.3 ДРУГЕ КОЛО ОБГОВОРЕНЬ (БАЧЕННЯ - ЦІЛІ)

Мета другої хвилі громадських обговорень – формулювання бачення майбутнього Подільського району м. Києва, його візії, стратегічних цілей

спільно з жителями та іншими заінтересованими сторонами. Обговорення відбулись у трьох мікрорайонах (Виноградар, Куренівка, Поділ) у період 20, 26 січня і 2 лютого 2019 року. Сумарно у трьох подіях взяли участь 92 людини.

Процес було організованого у форматі «відкритого простору». Він передбачає, що учасники процесу самостійно пропонують теми для обговорення та мають можливість самостійно вибрати та приєднатись до тем, які хочуть обговорити. На початку обговорення жителі сідають колом. Далі їм пропонується сформулювати в

одному реченні конкретну ідею, бачення або проблему про вирішення якої він/вона хотіли б поговорити з іншими мешканцями протягом обговорення. З усіх запропонованих тем формується розклад обговорень, по 5 одночасно. Протягом наступних 2 годин жителі обговорюють запропоновані теми в малих групах. Помічники модератора допомагають занотовувати проговорене в колах та за потреби допомогти модерувати бесіду.

Під час трьох подій було обговорено 37 бачень розвитку Подільського району м. Києва. Так, деякі з них виявились спільними у різних частинах району: район культурної та історичної спадщини, комфортний та безпечний для життя, район зі зручною транспортною інфраструктурою, зелений та екологічний,

район з комфортними громадськими просторами, сильною громадою та самоврядуванням. Крім цього, було озвучено та обговорено бачення Подільського району м. Києва як культурно-освітньої мекки, «ревіталізованої промислової зони», «бізнесу та інновацій і заможної громади».

1.3.4 ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЕКСПЕРТНОГО АНАЛІЗУ

15 та 19 лютого 2019 року відбулись презентації від залучених експертів, що працюють над Концепцією інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва. Під час події експерти продемонстрували результати перших напрацьовано, зокрема SWOT аналіз

Подільського району м. Києва. Після презентацій усі охочі могли поставити питання та прокоментувати.

1.3.5 ТРЕТЄ КОЛО ОБГОВОРЕНЬ (ПРОЕКТ КОНЦЕПЦІЇ)

Упродовж вересня 2019 року відбулась третя хвиля громадських обговорень Концепції інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва.

Метою заходу був збір коментарів громадськості щодо просторових та змістових напрямів розвитку Подільського району м. Києва до 2030 року, що в подальшому будуть враховані в Концепції. Заходи пройшли 5, 13 та 17 вересня 2019 року. Крім цього, до 26 вересня 2019 року тривало онлайн коментування. Загалом, до третьої хвилі обговорень долучились 110 осіб.

Усі події були ідентичними за змістом та форматом, тому учасники могли обрати найбільш зручний для себе день та місце. Кожне обговорення починалось з презентації напрацювань до Концепції інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва, після чого мешканці мали можливість поставити питання учасникам команди, що безпосередньо розробляє Концепцію інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва.

Подальша робота проходила в форматі «світового кафе», який передбачає обговорення в групах за окремими сферами розвитку Подільського району м. Києва. Усі охочі могли долучитись до робочих груп за тією тематикою, яку вважають найбільш цікавою та актуальною для себе як мешканці цього району.

Так, за столом, де обговорювались міське планування та ландшафт мешканці наголосили на необхідності ревіталізації закинутих будівель та потребі у невеликих необлаштованих територіях для самостійного облаштування. Крім цього, звучали пропозиції про недопущення забудови набережної р. Дніпро, яка

унеможливує доступ до ріки. Під час обговорення концепції за напрямом економіка думки щодо промисловості розділились: деякі учасники пропонували залишити її та зробити привабливою, інші – прибрати з Подільського району

м. Києва взагалі. Так само, різні позиції звучали щодо бізнесу в перших поверхах житлових будинків: перемістити в офісні чи підтримати створення активних перших поверхів.

Основні коментарі за темою мобільності стосувались відведення транзитного руху з історичної частини Подільського району м. Києва. Мешканці Подолу занепокоєні потенційними наслідками побудови Подільсько-Воскресенського мостового переходу. Прозвучали пропозиції по відновленню руху трамваю на

Набережно-Хрещатицькій вулиці та Набережному шосе, відновлення активної роботи річкового порту та транспорту з інтегрованими економікою та екологією.

Під час обговорення Концепції інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва з історико-культурної спадщини мешканці підняли питання шкоди туристичної функції та запропонували створити жорсткий регламент використання туристичних територій. На додачу зазначили, що декоративність заходів, імітація історичних елементів не сприяє розвитку Подільського району м. Києва. Окрім покращення благоустрою навколо історико-архітектурних об'єктів та запровадження дизайн коду для реклами, прозвучали пропозиції збереження керамічних скульптур на Виноградарі та врахування об'єктів постмодернізму в концепції розвитку. В той же час, за столом культура, спорт, туризм учасники обговорювали необхідність відновлення стадіонів, що не функціонують, ревіталізації та зміни стандартів дитячих майданчиків, створення інтерактивних музеїв, експериментаріумів та збільшення кількості спортивних зон відповідно до потреб населення.

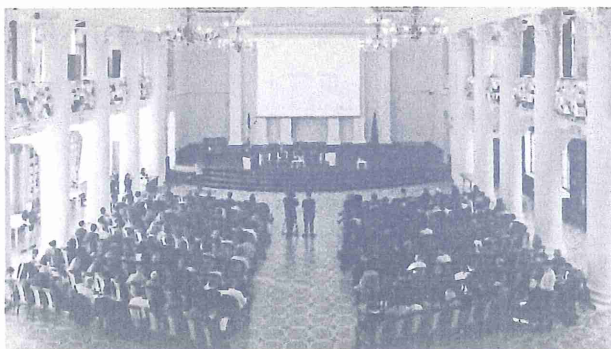

У блоці соціальної інфраструктури учасники обговорення підтримали створення притулку для безхатьків, організацію громадського центру та впровадження принципів гендерно-чутливого планування. Крім цього, було запропоновано запровадити «ранки татусів» в дитячих садках для зміцнення сімейних зв'язків та послуги

психолога, терапевта у соціальних центрах і громадському центрі. На додачу, за столом напряду громадське здоров'я було наголошено на потребі створення

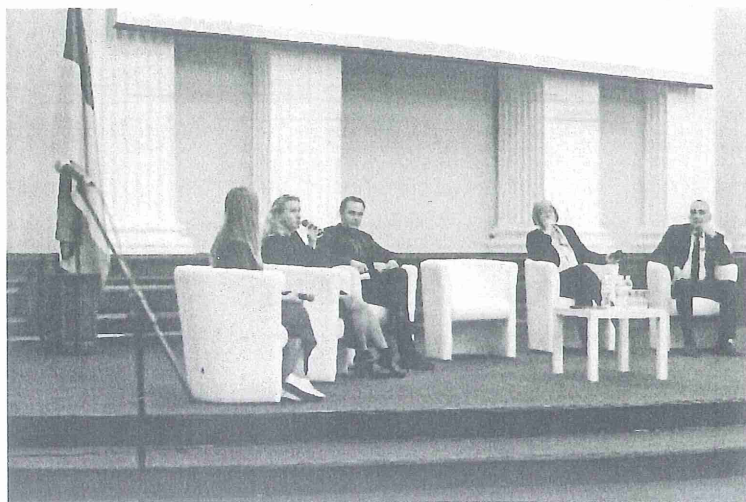
дитячої поліклініки та жіночого кабінету на Подолі, і рекомендованого при плануванні міста брати до уваги рекомендації Міністерства охорони здоров'я України щодо розміщення зелених зон. В ході обговорення концепції з освіти мешканці озвучили необхідність створенні груп денного перебування для дітей, залучення до освіти людей третього віку та відкритті територій шкіл для включення її у систему міста. Прозвучали також пропозиції виділення приміщень під приватні інклюзивні навчальні заклади, залучення до реновації приватних фірм та створення можливості для районної громади інвестувати в розвиток вчителів. Ключовими тезами, що звучали за столом технічна інфраструктура були покращення фільтрації води, мінімізація шкідливого світлового забруднення, створення інфраструктури для сортування сміття та забезпечення шумо- й вібро-захист від залізничної дороги біля приватного сектору.

1.3.6 ПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО МІСЬКОГО РОЗВИТКУ ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ

Виставка фінальної версії Концепції пройшла 22 жовтня 2019 року у Колонній залі Київської міської ради. Під час заходу відбулась презентація Концепції інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва та панельні дискусії за участі представників Київської міської ради, виконавчого органу Київської міської

ради (Київської міської державної адміністрації) та Подільської районної державної в місті Києві державної адміністрації, GIZ, Ляйпцигу. Після основної частини заходу гості могли перейти до неформального спілкування та обговорення документу.

1.3.7 ВОРКШОПИ ІЗ ЗАЦІКАВЛЕНИМИ СТОРОНАМИ

Впродовж травня-липня 2019 року відбулося 6 воркшопів зі стейкхолдерами у сферах: культури, дозвілля і туризму; ландшафту та довкілля; економіки та підприємництва; соціального розвитку; освіти та історичного розвитку. На кожній зустрічі були присутні представники бізнесу,

громадського сектору, виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та Подільської районної державної в місті Києві державної адміністрації, а також дослідники та активні громадяни, які цікавляться розвитком перелічених тем.

Метою залучення стейкхолдерів було уточнення інформації щодо наявних проблем та потенційних ризиків розвитку району у різних сферах, збір пропозицій та критики. Крім цього учасники могли ознайомитись із секторальними візіями та цілями. На кожній події були присутні від 7 до 15 осіб.

1.3.8 МАЙБУТНЯ КОНЦЕПЦІЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗАЛУЧЕННЯ

1) Відновлення районних у місті Києві рад та розширення повноважень їх виконавчих органів надасть можливість розвитку місцевого самоврядування в районі та посилить вплив жителів на процес управління районом свого проживання.

2) Створення офісу розвитку району, який буде відповідати за розробку стратегій розвитку району та окремих його території, комунікацію та взаємодію з заінтересованими сторонами в районі. Офіс розвитку району має перебувати у взаємодії з ком'юніті центрами та використовувати їх ресурсну базу для проведення своїх заходів та інформування. Офіс може бути створений на базі офісу проекту «Інтегрований розвиток міст України II» в Подільському районі м. Києва.

3) Розробка комунікаційної стратегії та стратегії залучення мешканців для Подільського району м. Києва. Розширення каналів комунікації: друковані засоби, що розміщуються в різних інституціях Подільського району м. Києва (школи, ком'юніті центри, бібліотеки, ЦНАПи тощо) та на ключових транспортних розв'язках; розробка додатку для смартфона з метою інформування мешканців Подільського району м. Києва про життя району; розповсюдження інформації через групи спільнот району в соціальних мережах.

4) Запровадження практики інформування про життя Подільського району м. Києва, діяльність Подільської районної в місті Києві державної адміністрації та громадських організацій району під час всіх фестивалів та публічних подій, що відбуваються у районі.

5) Запровадження практики залучення мешканців на ранніх етапах. Досліджувати потреби мешканців та залучати їх до розробки стратегій, планів соціального та економічного розвитку і бюджетних запитів, а також розробки технічних завдань на реалізацію конкретних проектів. Залучення має відбуватись на всіх етапах, починаючи від розробки порядку денного. Інформування про чіткі етапи реалізації проектів в районі та можливості залучення до них мешканців. Запровадження практики інформування про результати обговорень та яким чином були враховані пропозиції мешканців (у випадку відхилення пропозиції інформувати щодо причин).

6) Забезпечення процесу взаємодії та інформування мешканців за територіальним принципом. Місцеві питання мають вирішуватись на локальному рівні. Взаємодія має відбуватись на території спільноти та у зручний час.

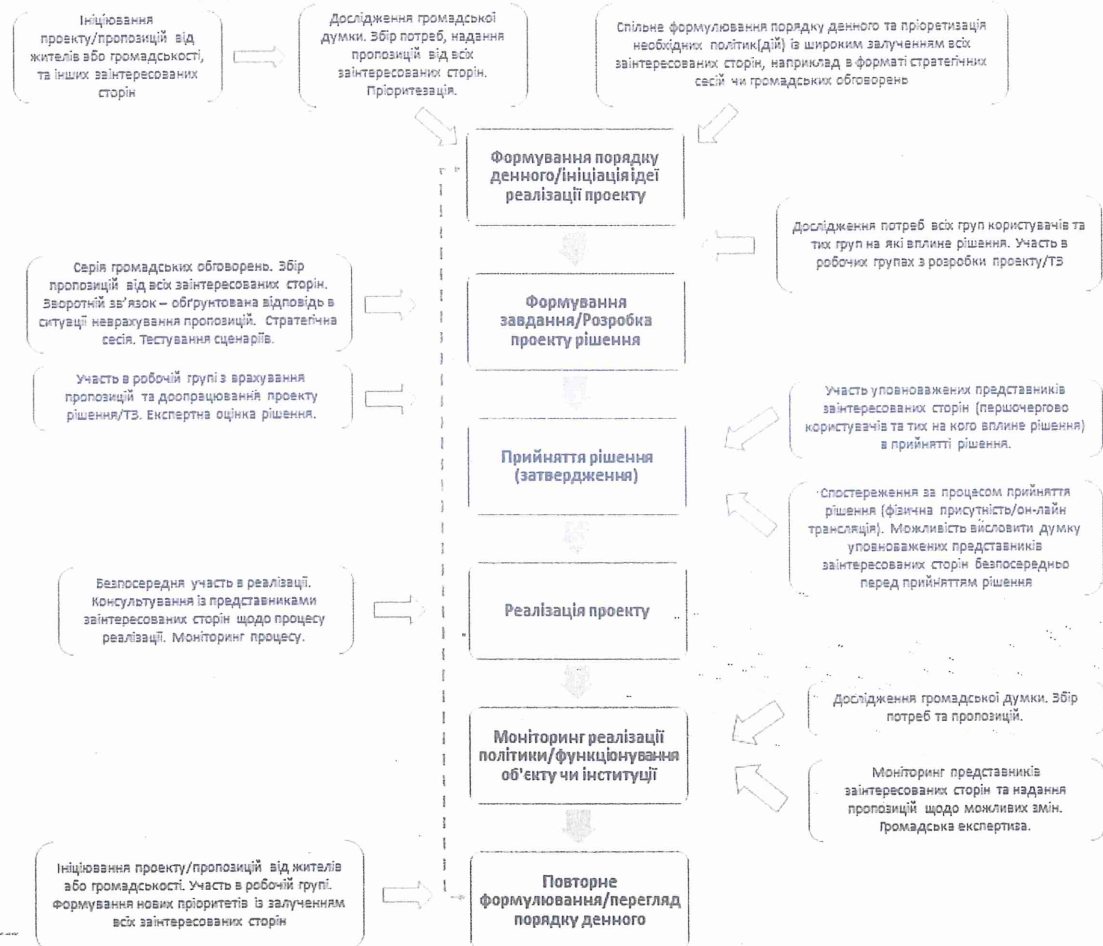
7) Створення проектів та програм залучення молоді та студентів до управління Подільським районом м. Києва.

8) Запровадження освітньої програми для мешканців району щодо базових «громадянських компетенцій». Освіта має відбуватись як для дітей, так і дорослих в зрозумілій інтерактивній формі.

9) Запровадження конкурсів проектів для громадських організацій, що працюють на рівні Подільського району м. Києва.

10) Запровадження освітньої програми для службовців щодо практик проведення взаємодії з мешканцями, модерації дискусії та обговорень, вирішення конфліктів, аналізу результатів обговорень та консультацій та процесу прийняття рішень на їх основі. Запровадження практики неформальної взаємодії обміну досвідом між представниками громадянського суспільства та органів місцевої влади.

Схема громадської участі в прийнятті політичних рішень в Подільському районі м. Києва. Пропозиція.

1.4 КЛЮЧОВІ ЦІЛІ

Спільно узгоджене бачення (візія) та чіткі й обов'язкові цілі створюють основу для розробки та формулювання заходів, що призводять до досягнення цілей. Вони також пропонують гарну можливість для подальшого контролю продуктивності. Узгоджена цільова система може бути досягнута на основі попереднього аналізу та в рамках загальних міських та регіональних керівних принципів.

Візія та ці сім цілей були розроблені на основі зауважень та побажань мешканців району, над якими вони працювали на кількох громадських обговореннях в різних частинах району.

Ці цілі були сформульовані аби містити принципи та прагнення до майбутнього району у стислій та зручній формі. Їх основною метою є надання чіткого керівництва для підготовки Концепції інтегрованого розвитку Подільського району м. Києва.

Щоб бути ефективними, цілі повинні бути лаконічними, всеосяжними та підтримуватися зацікавленими сторонами (стейкхолдерами) та загально мешканцями, базуватися на київських стратегіях.

Цілі були зроблені з метою підтримання розробки концептуального плану, формування рекомендацій та надання послідовного та обґрунтованого інструменту оцінки та моніторингу. Генеральний план міста Києва та проект планування його приміської зони на період до 2020 року та план зонування території працюють з цілями та прийняли їх основи за керівні принципи.

1. Ціль перша – Подільський район поєднаний своєю ідентичністю

Ціль 1 виникає з наступних спостережень, які резонували дуже сильно в більшості зацікавлених сторін, посадових осіб, експертів і громадян:

- Подільський район м. Києва має своє коріння в особливому ландшафтному середовищі – нижній частині історичного міста вздовж річки Дніпро з відповідною екосистемою;
- Центральній та захисним зонам загрожує занепад, втрата використання та активності, а також прогресуюча колонізація туризмом;
- Ідентичність Подільського району м. Києва загубилася за сучасними забудовами;
- Поділ має дуже активне населення, яке стурбоване своєю історичною спадщиною і хоче брати участь у прийнятті рішень.

Подільський район м. Києва повинен розвиватися як сучасний район міста, де культурна спадщина лежить в основі його нинішньої та майбутньої ідентичності. Особливо це стосується збереження та відновлення унікального розташування хребта пагорбів, річки та її островів, берегів і водойм, а також побудованої спадщини.

2. Ціль друга – Поділ - найсучасніший район міста

Поділ є найстарішою частиною міста і водночас центром міста Києва. Це мультикультурний квартал, який стає дуже модним районом завдяки багатьом галереям, кафе, ресторанам, барам та іншим популярним локаціям.

Туристи, які приїжджають до міста Києва, відвідують Поділ, щоби побачити об'єкти культурної спадщини, музеї, театри, знайти хороші ресторани та клуби.

Художники та митці знаходять надихаюче оточення, доступні місця та відповідну інфраструктуру. Як і в інших європейських містах, вони можуть привнести з собою стартапи та творчі індустрії, які є першопрохідцями для подальших економічних інвестицій, таких як електронна комерція, інноваційні галузі та наукові установи. Останні також можуть отримати вигоду від близькості до Національного університету «Києво-Могилянська академія».

3. Ціль третя - Створення компактного та європейського району

«Компактне місто» – це коли центр міста Києва та його субцентри мають достатню кількість торгових центрів та концентрацій роздрібної торгівлі поза міським контекстом. Це означає створення синергії між різними адміністративними районами міста Києва та уникнення конкуренції в межах одного ареалу за клієнтів.

На Старому Подолі існує усталена традиція розвитку середньої та високої щільності забудови по типу традиційних європейських периметральних кварталів. Ця міська форма заохочує людей розвивати вуличне життя і приносить їм додатковий динамізм. Такому підходу суперечать високі будинки та Виноградарі та частково на Куренівці. Оновлення та реструктуризація необхідні для реалізації більших можливостей компактного міста.

Досягнення цієї мети може бути зроблено, наприклад, шляхом заохочення дружніх до людей форм міста, ретельного контролю над земельними ресурсами та фокусування меншомасштабного розвитку для заповнення ділянок, водночас запобігаючи неформальному розвитку в охоронюваних зонах.

4. Ціль четверта – Створення гарного місця ДЛЯ ЖИТТЯ

Здебільшого пізні забудови Подільського району м. Києва створені як якісні житлові будинки, але не всі частини Подільського району м. Києва забезпечені школами, дитячими садочками, публічними просторами тощо. Тому тут важливу роль відіграє транспорт, який допомагає отримати доступ до інших локацій.

Надмірні ціни на нерухомість у деяких частинах міста Києва витісняють домогосподарства з меншим рівнем доходів і викликають дисбаланс у демографічній структурі Подільського району м. Києва. Місто Київ є

привабливим, коли його жителі можуть жити добре і розвивати цікаву й стабільну соціальну мережу. Це означає створення житлових умов, де всі люди можуть розвиватися і процвітати, а не будувати житло тільки для заможних людей. Це також означає запровадження гнучкості при проектуванні та будівництві житла, щоб можна було легше задовольнити різні потреби в житлі. Також необхідно зосередити увагу не тільки на нових будівельних проектах, а й на тому, що робити з існуючим житловим фондом який потребує реконструкції.

Для гарного місця проживання необхідно переглянути стандарти соціальної та технічної інфраструктури та державних послуг. Базові інфраструктурні сервіси є фундаментальними для забезпечення сталих міських громад. Для підвищення рівня життя мешканців усі види послуг (державні та приватні) повинні знаходитися на доступній відстані і в т.ч. для маломобільних груп населення (літні, люди з інвалідністю, маленькі діти та ін.).

Громадський транспорт повинен бути краще обладнаний, особливо для Виноградаря, який має доступ до громадського транспорту в радіусі 300 метрів (що відображає максимальну пішохідну доступність). Ситуація з немоторизованим трафіком і якістю громадських просторів потребує термінового поліпшення.

Необхідно також зробити акцент на забезпеченні зеленими зонами та спортивними об'єктами. В деяких мікрорайонах є велика нестача спортивних споруд та відкритих майданчиків на достатній відстані до житлових кварталів і районів.

Удосконалення вищезгаданих умов допоможе забезпечити більш процвітаюче і більш здорове місто. По суті, це амбіційна мета, що прагне збільшити і збалансувати якість життя мешканців Подільського району м. Києва у всіх його мікрорайонах.

5. П'ята ціль – Соціальна справедливість

У Подільському районі м. Києва існує економічна нерівність, соціальні послуги та послуги не є достатніми та доступними кожному, хто їх потребує. Наприклад, найвразливішою групою є пенсіонери, люди похилого віку, які становлять чверть населення Подільського району м. Києва. Вони отримують невелику пенсію і мають обмежені можливості для активного суспільного життя. Поділ та Куренівка – це місця концентрації безпритульних людей, приваблених ринками та транспортними вузлами. В районі немає комунальних послуг (доступ до їжі, місць ночівлі, потреб гігієни) для цієї групи. Додатковим фактором ризику є збільшення у місті Києві і в Україні випадків насилля на ґрунті ненависті, зокрема, щодо ромів і представників ЛГБТ.

Необхідно розширити інфраструктуру надання соціальних послуг та соціальної допомоги (розширення програм допомоги та мережі установ, усунення бар'єрів), організувати програми та громадські місця для соціальної інтеграції різних соціальних груп та створити муніципальне соціальне житло для пільгової оренди.

6. Шоста ціль – Гармонія з навколишнім середовищем

Експертний аналіз показав, що мікроклімат у Подільському районі м. Києва є незручним для життя внаслідок щільного розвитку, бетонних поверхонь та бідного озеленення, високого хімічного забруднення від виробничих майданчиків та високого хімічного й шумового забруднення уздовж головних вулиць. Має місце також постійне скорочення площ зелених ділянок внаслідок міської розбудови. Крім того, існує незадовільний стан води через забруднення хімічними та органічними речовинами, а технічна інфраструктура характеризується зношеною каналізацією. Також зазначається, що руйнування київських схилів може призвести до виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних із зсувами чи ерозією.

«Гармонія з навколишнім середовищем» передбачає прийняття стратегій та ініціатив, які приведуть місто до більш комфортного балансу з оточуючим середовищем. Це дуже важливо для самого виживання міста як місця проживання. Це також ознака сучасності та успішного зростання.

Для створення ефективного середовища району та керування ресурсами потрібно запровадити конкретні плани управління. Необхідно запровадити ефективну практику поводження з відходами та їх переробкою, поступово контролюючи джерела забруднення та вживаючи заходи з очищення де це необхідно. Біорізноманіття та екологія повинні стати серйозними факторами, які завжди потрібно враховувати.

Для нових розробок необхідно забезпечити поступове прийняття міжнародних екологічних стандартів. Це означає перевірку екологічних повноважень проекту з точки зору впливу на землю, флору, фауну, ландшафт, культурну спадщину та побудований міський контекст. Необхідно вивчити вплив на транспортну та комунальну інфраструктуру, а також перевірити потенційний вплив на місцеву економіку. Використання ресурсоефективних будівель та мінімізація використання невідновлюваних ресурсів як у будівництві, так і в експлуатації нових будівель будуть складовими цієї мети.

7. Сьома ціль – Якісна інфраструктура (включаючи транспортні та комунальні послуги)

Ціль «Високоякісна інфраструктура» визнає, що сучасна технічна інфраструктура необхідна для підтримки добрих умов життя та економічного розвитку. Це також означає скоординоване вирішення транспортних потреб, що включає в себе заходи з управління дорожнім рухом, системи громадського транспорту, регулювання автобусів і маршрутних таксі, забезпечення паркомісцями, поліпшення немоторизованого руху тощо. Ефективна та приємна система громадського транспорту не тільки забезпечує легкий доступ по всьому району та місту, але й сприяє формуванню мобільності, що мінімізує її вплив на навколишнє середовище.

Існуюча система громадського транспорту широко різниться в окремих мікрорайонах: у той час як Старий Поділ має доступ до метрополітену та сучасні автобуси, мешканці Виноградаря перевищують нормативний час

поїздок якщо їм потрібно відправитися в центр. Доступність пішоходів до лінії рейкового швидкісного транспорту відсутня, а якість рухомого складу є низькою.

Інфраструктура не закінчується громадським транспортом. Мережа автомобільних доріг є суперечливою та не має зручних маршрутів для подорожей. Транзитні перевезення завдають великої шкоди старому Подолу, а умови для велосипедистів і пішоходів погані. Паркування автомобілів в центрі міста часто викликає проблеми руху транспорту, але також і, що більш важливо, пішоходам, які часто змушені ходити по проїжджій частині через паркування автомобілів на тротуарах. Паркування необхідно контролювати і переводити в дієву систему управління.

Щодо технічної інфраструктури існують низькі стандарти у сфері надання послуг водопостачання та каналізації, збору відходів та постачання електроенергії. Існує необхідність гармонізувати ці послуги, щоб забезпечити послідовний рівень обслуговування в усьому районі. На мережі постачання часто виникають надзвичайні ситуації та значні втрати під час транспортування. Більша частина мережі має ступінь зношення для понад 80%, і її буде складно ремонтувати особливо в історичній частині міста. Також буде важко підключити мережу до нових об'єктів будівництва через обладнання з низькою енергоефективністю.

У майбутньому необхідно враховувати збільшення енергопостачання (у тому числі з поновлюваних джерел), ремонт каналів і труб, модернізацію збору відходів та ін.